

Mikulová, Jana

Souslednost časová

In: Mikulová, Jana. *Syntax latinských vedlejších vět*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 317-322

ISBN 978-80-210-7207-7; ISBN 978-80-210-7210-7 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/131794>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

SOUSLEDNOST ČASOVÁ

1. **Přeložte do češtiny a uveďte, které časy fungují jako čas hlavní a které jako čas vedlejší. Následně sledujte „odchylky“ od pravidel a pokuste se je vysvětlit.**
1. Quid quaeris, quamdiu vixerit? Vivit: ad posteros usque transiit et se in memoriam dedit. (Sen. *epist.* 93, 5)
2. Quaesivit ex me pater, qualis esset fama. (Cic. *Att.* 15, 29, 2)
3. Monendu's (= monendus es), ne me moneas. (Plaut. *Pseud.* 915)
4. Quae cum esset locutus, monui regem, ut omnem diligentiam ad se conservandum adhiberet,... (Cic. *fam.* 15, 2, 6)
5. Incertum est, quam longa cuiusque nostrum vita futura sit. (Cic. *Verr.* II 1, 153)
6. ...ad Pompeium contendit, ut adesse Caesarem nuntiaret. (Caes. *civ.* 3, 11, 1)
7. Modum tamen rei adhibeamus: multum interest, simpliciter vivas an neglegenter. (Sen. *dial.* 9, 17, 2)
8. Aderat in senatu Verres pater istius et flens unum quemque senatorum rogabat, ut filio suo parceret, neque tamen multum proficiebat... (Cic. *Verr.* II 2, 95)
9. Ex illius sermone statuam, Arpinumne mihi eundum sit an quo alio. (Cic. *Att.* 9, 17, 1)
10. Quae gens paucis ante mensibus ultro ad Caesarem legatos miserat, ut suis omnibus facultatibus uteretur, praesidiumque ab eo militum petierat. (Caes. *civ.* 3, 80, 1)
11. Nos adhuc quid Brundisi actum esset, plane nesciebamus. (Cic. *Att.* 9, 2a, 3)
12. Ora, ut ignoscat delictis tuis atque adulescentiae. (Plaut. *Merc.* 997)
13. Quaesivi ex eo Kalendis Ianuariis, quibus hominibus et quem ad modum illum agrum esset distributurus. (Cic. *leg. agr.* 2, 79)
14. Sed videte, quid moliatur. (Cic. *Phil.* 13, 39)
15. Memini, quid per eandem occasionem ab Sabinorum iuventute in hac urbe commissum sit; horret animus, ne quid inconsulte ac temere fiat. (Liv. 2, 37, 6)
16. Huic ille, quid ex litteris comperisset, aperit. (Nep. *Paus.* 4, 5)
17. Media nocte imperat his, ut paulo tumultuosius omnibus locis pervagentur. (Caes. *Gall.* 7, 45, 1)
18. ...et simul servis suis Rubrius, ut ianuam clauderent et ipsi ad fores assisterent, imperat. (Cic. *Verr.* II 1, 66)
19. Itaque imperavi mihi, ut viverem. (Sen. *epist.* 78, 2)

20. ...edicunt consules, ne quis extra ordinem in hostem pugnaret. (Liv. 8, 6, 16)
21. Intellexi, quid eum pepugisset. (Cic. *S. Rosc.* 60)
22. Quanta verborum nobis paupertas, immo egestas sit, numquam magis quam hodierno die intellexi. (Sen. *epist.* 58, 1)
23. Id socordiane an casu acciderit, parum cognovi. (Sall. *Iug.* 79, 5)
24. Acta quae essent usque ad VIII Kal. Iun., cognovi ex tuis litteris; reliqua exspectabam, ut tibi placebat, Thessalonicae. (Cic. *Att.* 3, 10, 1)
25. Quem [sc. Vercingetorigem] turpiter se ex hac fuga recipientem, ne qua civitas suis finibus recipiat, a me provisum est. (Caes. *Gall.* 7, 20, 12)
- 2. Sledujte souslednost po konjunktivech, infinitivech a jiných jmenných tvarech slovesných. Vysvětlete.**
1. Sed cognosce itinera nostra, ut **statuas**, ubi nos visurus sis. (Cic. *Att.* 2, 8, 10)
2. Quam vellem Romae esses! (...) Nam Pulchellum nostrum facillime **teneremus** aut certe, quid esset facturus, **scire possemus**. (Cic. *Att.* 2, 22, 1)
- 3. Eamus** intro, ut prandeamus. (Plaut. *Men.* 387)
4. Ego ista non quaeram? Ego **nesciam**, unde descenderim? (Sen. *epist.* 65, 20)
5. Cupio **scire**, quid agas et ubi sis hiematurus. (Cic. *fam.* 7, 9, 1)
6. Flaccus quid alii postea facturi essent, **scire** non poterat, quid fecissent, videbat. (Cic. *Flacc.* 33)
7. ...**hortari solebat** Thebanos, **ut** pacem bello **anteferrent**,... (Nep. *Epam.* 5, 3)
8. Graeci enim in conviviis **solent** nominare, cui poculum tradituri sint. (Cic. *Tusc.* 1, 40, 96)
9. Respondi non **ignorare** eum, quid ego deberem Sestio. (Cic. *Att.* 13, 49, 1)
10. Itaque nec hoc possum dicere me omnino **ignorare**, quid possideat,... (Cic. *de orat.* 1, 161)
11. ...quibus [sc. litteris] recitatis puto **fore**, ut aliquando commoveatur senatus. (Cic. *Att.* 6, 1, 14)
12. Scio te omnia **facturum**, ut nobiscum quam primum sis,... (Cic. *fam.* 16, 9, 3)
13. Te **enim existimo** tibi **statuisse**, quid faciendum putares,... (Cic. *Sull.* 50)
14. ...scribis te **nescire**, quid nostris faciendum sit,... (Cic. *Att.* 15, 4, 2)
15. ...manusque ad curiam tendebant **orantes**, ut sibi liberos, fratres, cognatos redderent. (Liv. 22, 60, 1)

3. Přeložte do latiny

1. Král Archeláos požádal Sókrata, aby k němu přišel.
2. Řeknu, co si myslím.
3. Lidé čekali, co udělá.
4. Oni tedy chápou, co Epikúros říká, ale já to nechápu?
5. Zeptal jsem se, jak se vrátili. Tvrdil, že se dosud nevrátili.
6. Chci (*dosl. toužím*) vědět, co si o těch věcech myslíš.
7. Postaral jsem se, aby se nikdo nebál.
8. Nebudu ti psát, co budu dělat, ale co jsem udělal.
9. V ten den jsem poznal, co dělá.
10. Prosím tě, abys mi odpustil.
11. Uvidíme, co bude.

Archeláos	Archelāus, ī, m.
Sókratés	Sōcratēs, is, m.
Epikúros	Epicūrus, ī, m.
jak	quemadmodum
dosud	adhūc
postarat se	cūrō, āre, āvī, ātum
poznat	sentiō, īre, sēnsī, sēnsūm
odpustit	ignōscō, ere, nōvī, nōtum

4. Doplňte správný tvar. Pokud je více možností, uveďte je.

1. Admiratur et (*expectare; ille*) _____, quidnam Vettius dicturus sit. (Cic. Verr. II 3, 167)
2. Etenim litterae tuae non solum, quid Romae, sed etiam quid in re publica, neque solum, quid (*fieri; se děje*) _____ verum etiam, quid (*fieri; se stane*) _____ indicabant. (Cic. Att. 2, 11, 1)
3. Ego quid (*posse; můžu*) _____ nescio, vel potius me parum (*posse; můžu*) _____ sentio. (Cic. fam. 6, 22, 3)
4. ...quaesivi a Catilina, in nocturno conventu apud M. Laecam (*esse; byl*) _____ necne. (Cic. Catil. 2, 13)
5. Itaque quid ea mihi (*prodesse; prospívá*) _____, nescio. (Cic. Att. 3, 10, 1)
6. Te, imperator, milites tui oramus, ut nobis pugnandi copiam (*facere*) _____. (Liv. 7,13, 10)
7. (*Quaerere; ego*) _____, decretumne sit. (Cic. Verr. II 2, 180)

8. Si quaeris, in quo libro (*dicere; řekl*) _____: in eo, qui Prometheus inscribitur. (Sen. *epist.* 19, 9, 60)
9. Tempora autem rei publicae qualia (*esse; budou*) _____, quis scit? (Cic. *fam.* 2, 18, 3)
10. Hic propter conscientiam peccatorum suorum (*persuadere*) _____ adulescentibus, ne repugnarent seseque Vergilio traderent. (Bell. afr. 28, 3)
11. Est autem petendum, ne (*odisse; vos*) _____ ingenium, ne inimici (*esse; vos*) _____ industriae, ne humanitatem opprimendam, ne virtutem poeniendam (= puniendam) (*putare; vos*) _____. (Cic. *Balb.* 19)
12. ...videamus, quid idem iste iuratus (*dicere; řekl*) _____. Recita. (Cic. *Verr.* II 1, 84)
13. Iam ferme in exitu annus erat; itaque senatus Romae decrevit, ut P. Cornelius praetor litteras Capuam ad consules (*mittere*) _____... (Liv. 25, 41, 8)
14. Posset agi lege necne, pauci quondam (*scire*) _____; fastos enim vulgo non habebant. (Cic. *Mur.* 25)
15. Hi cum ad munitiones Romanorum (*accedere*) _____, flentes omnibus precibus orabant, ut se in servitutem receptos cibo (*iuvere; illi*) _____. (Caes. *Gall.* 7, 78, 4)
16. Venient in medium, dicent, quid (*statuere; ustanovili*) _____. (Cic. *Verr.* II 2, 197)
17. Senatus pontificum collegium consuli iussit, num omne id aurum in ludos consumi (*necesse esse; je nutné*) _____. (Liv. 39, 5, 9)
18. Quin tu illud quaeri iubes, num tui occidendi causa ferrum (*sumere; vzali*) _____, num me auctore et sciente? (Liv. 40, 14, 8)
19. Deinde enim confido fore, ut alio genere litterarum (*uti; nos*) _____ tibi que pro tuo summo beneficio gratias (*agere; nos*) _____. (Cic. *Att.* 16, 16E, 2)
20. Quod cum accidisset, confidebam ac mihi persuaseram fore, ut omnia (*placare; pas.; podmětem je omnia*) _____ inter vos... (Cic. *Att.* 1, 17, 2)
21. Tute scis, si modo meministi, me tibi tum dixisse, ut de tuis aliquos (*adducere; tu*) _____. (Cic. *Att.* 12, 18a, 2)
22. ...sed id mihi quaerere videbare, quod genus ipsius orationis optimum (*iudicare; považuji*) _____: rem difficilem, di immortales, atque omnium difficillimam. (Cic. *orat.* 52)
23. De publicanis quid (*agere; dělám*) _____, videris quaerere. (Cic. *Att.* 6, 1, 16)
24. At paulo post audita vox est monentis, ut (*providere; illi*) _____, ne a Gallis Roma (*capere*) _____... (Cic. *div.* 2, 69)

5. Po změně času ve větě hlavní upravte zbytek věty, je-li to nutné

1. Deinde quaero, quis aut de misera vita possit gloriari aut de non beata. (Cic. *fin.* 3, 8, 28)
Deinde **quaesivi**...
Deinde **quaeram**...
2. Itaque ab Habito petiverunt, ut eam causam suscipere publiceque defenderet. (Cic. *Cluent.* 43)
Itaque ab Habito **petunt**...
Itaque ab Habito **petebant**...
3. Nescis, quid ego acturus sim... (Plaut. *Bacch.* 722)
Nesciebas...
4. Iste petit a rege et eum pluribus verbis rogat, ut id ad se mittat. (Cic. *Verr.* II 4, 64)
Iste **petebat** a rege et eum pluribus verbis **rogabat**...
5. ...quaero, venerit ea res in hoc iudicium necne. (Cic. *Tull.* 38)
...**quaere**,...
...**quaesivi**,...
6. Ea comitia puto fore, ut ducantur. (Cic. *Att.* 4, 15, 7)
Ea comitia **putavi**...

6. Vyberte správnou možnost nebo možnosti

1. Utrum quid (*agatur, actum sit, actum esset, ageretur*) non vides, an apud quos (*agitur, agatur, actum sit, actum esset, ageretur, actum est*)? (Cic. *S. Rosc.* 73)
2. Statuunt, ut X milia hominum delecta ex omnibus copiis in oppidum (*submitterentur, submittantur*), ... (Caes. *Gall.* 7, 21, 2)
3. Hoc loco interrogant, an (= num) vir bonus (*daturus esset, daturus sit, dabit, dat, daret, det*) beneficium ingrato sciens ingratum esse. (Sen. *benef.* 4, 26, 1)
4. Hippodamus ne num quid (*volui, volebam, vellem, volo, velim, voluero*) quidem rogavit. (Cic. *ad Q. fr.* 3, 1, 21)
5. Et alter ex censoribus M. Aemilius petiit ab senatu, ut sibi (...) pecunia ad ludos (*decernatur, decerneretur, decreta esset, decreta sit*). (Liv. 40, 52, 1)
6. Non reprehendo nec quaero, (*esset, fuerit, fuisset*) ne aliquid pertimescendum. (Cic. *dom.* 8)
7. Syphacem (*orant, orabant, orabunt, oraverunt, orate*), ut Carthagini, ut universae Africae subveniat. (Liv. 29, 34, 2)
8. Summam spem nuntiabant fore, ut Antonius (*cedat, cederet, cessisset, cesserit*), res (*conveniat, conveniret, convenisset, convenerit*), nostri Romam (*redeant, redirent, redissent, redierint*). (Cic. *Att.* 16, 7, 1)

9. Fortasse (*optabat, optavit, optat, optabit*), non ut multis venderet, sed ut care,... (Sen. *benef.* 6, 38, 1)
10. Videte nunc, quam versa et mutata in peiorem partem (*sint, essent*) omnia. (Cic. *S. Rosc.* 103)
11. Hic cognosci (*licet, licuit*), quantum esset hominibus praesidii in animi firmitudine. (Caes. *civ.* 3, 28, 4)
12. Hactenus mihi videor de amicitia quid (*sentiam, sentirem*), potuisse dicere. (Cic. *Lael.* 24)
13. Ubi (*esses, sis*) hibernaturus et qua spe aut condicione, perscribas ad me (*velim, vellem, volo, volui*). (Cic. *fam.* 7, 17, 3)
14. Non (*quaero, quaeram, quaere, quaererem*), quis sit istius artifex mundi? (Sen. *epist.* 65, 19)